

UoM Ogeysiiska Arimaha gaarka ah

Ogeysiiska Arimaha gaarka ah ee Kaqeybgaleyaasha Cilmi-baarista

Cilmi baarista UoM

Jaamacadda Manchester (Waxaan) ku sameyneynaa cilmi baaris leh heerarka ugu sarreeya ee hufnaanta si loo hubiyo inay leedahay labadaba faa'iido iyo kobcinta waxbarashada sare. Sida ku xusan [Axdiga Jaamacaddeena](#) natiijooyinkayaga cilmi baarista waxay ku jiraan danta guud. Iyada oo qayb ka ah ballanqaadkeena ku aaddan daacadnimada cilmi baarista, waxaan raacnaa Xeerka Ilaalinta Xogta Guud (GDPR), Xeerka Ilaalinta Macluumaadka Boqortooyada Ingiriiska ee 2018 (DPA) iyo haddii ay tahay cilmi baarista caafimaadka iyo daryeelka, [Qaab-dhismeedka Siyaasadda Boqortooyada Ingiriiska ee Cilmi-baarista Daryeelka Caafimaadka iyo Bulshada](#).

Waxaan balanqaadeynaa inaan ixtiraameyno qarsoodiga iyo xasaasiyada macluumaadka gaarka ah ee aad na siiso, ee aan ka helno ururada kale, iyo inaan la wadaagno ururada kale ee wada shaqeynta la leh (sida Jaamacadaha kale ama maalgeliyeyaashayada cilmi baarista). Waxaan kuu sheegi doonaa sida aan u adeegsan doono macluumaadkaaga, sida aan ammaan ugu ilaalin doonno iyo cidda lala wadaagi doono. Waxaan balanqaadeynaa inaan xafidno macluumaadkaaga shakhsi ahaaneed oo aamin ah mana u adeegsan doonno inaan kula soo xiriirno ujeedo kale adigoo oggolaada mooyaane.

Cilmi-baaristu waxay leedahay xaalad gaar ah oo ku saabsan Xeerka Ilaalinta Xogta Guud. Cilmi-baaris ay sameeyeen shaqaalaheenna iyo ardayda cilmi-baarista jaamacadeed (kuwa wax ku baranaya PhD ama Masters in Philosophy) ayaa lagu qeexay inay gacan ka geysataan asalka aqoonta oo la daabaco si loo wadaago aqoontaas.

Mashruucyada cilmi baarista waxaa sidoo kale qaban kara ardayda dhigata shahaadada koowaad ee jaamacadeed oo loo dhigaa (Masters in Arts / Science iwm) ardayda si ay u buuxiyaan shuruudaha barnaamijkooda waxbarasho. In kasta oo mashaariicdan aan loogu talagalay inay wax ku darsadaan asalka aqoonta, sidoo kalena aan badanaa la daabicin, waxay muhiim u yihiin waxbarashada ardayga sidaas darteedna waxaa lagu soo daray qeexitaankayaga baaritaanka.

Waxaan badiyaa nahay Maamulaha Macluumaadka ee daraasadaha cilmi baarista. Tan macnaheedu oo ah waxaan go'aan ka gaari doonaa sida macluumaadkaaga shakhsiyeed loo abuuray, loo ururiyey, loo isticmaalay, loo wadaagay, loo keydiyay, loona tirtiray (loo shaqeyay) Markaan sidan yeelno, waxaan hubin doonaa inaan aruurinno oo keliya waxa lagama maarmaanka u ah mashruuca oo aad taasna oggolaatay. Haddii hay'ad kale ay go'aan ka gaarto macluumaadkaaga, tan waxaa lagu caddeyn doonaa xaashida macluumaadka ka qeybgale ee lagu siiyay.

Haddii in ka badan hal urur ay ka wada shaqeeyaan mashruuc, waxaa jiri kara laba ama in ka badan oo Maamulka xogta ee mashruuc gaar ah. Hadday taasi dhacdo, ururradu waxay lahaan doonaan heshiisyo qeexaya mas'uuliyadaha iyo faahfaahinta tan waxaa lagu caddeyn doonaa Xaashida Macluumaadka Kaqeybgalaha, ee adiga lagu siiyay.

Warbixin kugu saabsan

'Xogta shakhsiga ah' waxaa loola jeedaa macluumaad kasta oo lagugu garan karo. Waxaa ku jiri kara macluumaad sida magacaaga, jinsigaaga, taariikhda dhalashadaada, cinwaankaaga / nambarkaaga, ama macluumaad kale sida fikradahaaga ama aragtidaada. Waxa kale oo ku jiri kara macluumaad suurto gal ka dhigaya in lagugu aqoonsado, xitaa haddii magacaaga laga saaray (sida xigashooyinka ama soo dhejinta baraha bulshada).

Waxaan kaliya ururin doonaa macluumaadka shakhsiga ah ee ku habboon ee looga baahan yahay mashruuca cilmi baarista gaarka ah ee la qabanayo. Macluumaadka qaaska ah ee aan kaa aruurin doono adiga ayaa lagu qori doonaa Warqada Macluumaadka Kaqeybgalaha, oo ay ku siinayaan kooxda cilmi baarista.

Waxaa laga yaabaa inaan ka baaraandegno qaar ka mid ah macluumaadka kugu saabsan oo loo arko inay yihiin 'xasaasi' tanna waxaa loo yaqaan 'qaybta gaarka ah' xogta shakhsiga ah. Tan waxaa ka mid ah, laakiin aan ku xaddidnayn, macluumaadka sida jinsiyaddaada, nooca galmada, aqoonsiga jinsiga, diinta aad aaminsan tahay, faahfaahinta ku saabsan caafimaadkaaga ama dembiyadii lagugu xukumay ee hore. Noocyada macluumaadka shakhsiyeed waxay u baahan yihiin ilaalin dheeraad ah, gaar ahaan la xiriirta wadaagista, oo ay Jaamacaddu hubineyso inay jiraan.

Xeerka Ilaalinta Xogta Guud waa inaan haysannaa ilaalin gaar ah oo naga caawiya ilaalinta xuquuqdaada iyo xorriyadahaaga marka la isticmaaleyo macluumaadkaaga shaqsiyeed waana kuwan:

- Nidaamyada iyo sharciyada u sheega shaqaalahayaga iyo ardayda sida loo ururiyo loona isticmaalo macluumaadkaaga si badbaado leh.
- Tababarka kaas oo hubiya shaqaalaheena iyo ardaydeena inay fahmaan muhiimadda ilaalinta xogta iyo sida loo ilaaliyo xogtaada.
- Heerarka amniga iyo tillaabooyinka farsamo ee hubiya in macluumaadkaaga si badbaado leh oo aamin ah loo kaydiyo.
- Dhammaan mashaariicda cilmi baarista ee ku lug leh xogta shakhsi ahaaneed waxaa baaraya oo ay ansixiyeen guddiga anshaxa cilmi baarista iyadoo la raacayo siyaasadaha iyo nidaamka Jaamacadda.
- Qandaraasyada shirkadaha ama shaqsiyaadka aan la xiriirin Jaamacadda waxay leeyihiin qodobo sir ah oo lagu qeexayo masuuliyadaha dhinac kasta ee ilaalinta macluumaadkaaga.
- Waxaan ku fulineynaa qiimeynta saameynta ilaalinta xogta ee mashaariicda halista sare leh si loo hubiyo in macluumaadkaaga gaarka ah, xuquuqda shaqsi ahaan ama xorriyado aysan saameyn.
- Haddii aan isticmaalno wada-hawlgalayaal ka baxsan Yurub, waxaan hubin doonaa inay haystaan sharciyo ilaalin xogta ku filan ama ay qayb ka yihiin qorshooyinka asturnaanta iyo amniga sida gaashaanka u gaarka ah Mareykanka.

Marka lagu daro Jaamacada kor ku xusan waxay ilaalinaysaa Xeerka Ilaalinta Xogta Guud (GDPR), iyo Sharciga Ilaalinta Xogta (DPA) sidoo kale waxay nooga baahan yihiin inaan la kulanno heerarka soo socda markaan baaritaanka ku sameyno macluumaadkaaga shakhsi ahaaneed:

- cilmi-baaristu waxyeello ama dhibaato uma geysan doonto qof (tusaale ahaan, waxyeelo jireed, dhaqaale xumo ama xanuun nafsi ah)
- cilmi baarista looma fulin si loo sameeyo ama go'aan looga gaaro wax la xiriira qof gooni, ilaa haddii baaraandegitaanku yahay cilmi baaris caafimaad oo ay ansixiyeen guddiga anshaxa cilmi baarista.
- Maareeyaha Xogta wuxuu leeyahay nidaamyo ilaalin farsamo iyo abaabul (tusaale tababarka shaqaalaha habboon iyo tallaabooyinka amniga).
- haddii laga baaraandegayo qayb gaar ah oo xog ah, tani waa inay ku xiran tahay baaritaan dan guud ah oo dheeraad ah si loo hubiyo in macluumaadkan gaarka ah ee xasaasiga ah looga baahan yahay inuu la kulmo ujeedooyinka cilmi baarista.

Qaybta Sharciga

Sharciga ilaalinta macluumaadka wuxuu nooga baahan yahay inaan haysanno sabab sharci oo sax ah oo aan uga shaqeyno una adeegsanno macluumaadkaaga shaqsiyeed ee adiga kugu saabsan. Tan waxaa badanaa loo yaqaan 'aasaaska sharci'. Xeerka Ilaalinta Xogta Guud GDPR wuxuu nooga baahan yahay inaan si cad aan kaagala hadalno aasaaska sharci ee aan ku tiirsannahay si aan uga shaqeyno macluumaadka kugu saabsan.

Cilmi baaris, sababta sharciga ah waa *"Hawlgalku wuxuu lagama maarmaan u yahay fulinta hawsha loo qabtay danta dadweynaha ama ku dhaqanka awoodda rasmiga ah ee loo xilsaaray kontoroolka"* (Qodobka 6aad ee GDPR):

Macluumaadka xasaasiga ah, sababta sharciga ah waa: *"ka baaraandegistu waxay lagama maarmaan u tahay ujeedooyinka keydinta ee danta guud, ujeedooyinka cilmi baarista taariikhiga ah ama ujeedooyinka tirakoobka... oo u dhigmi doona ujeeddada la raadinayo, ixtiraamaysa nuxurka xuquuqda ilaalinta xogta iyo bixinta tallaabooyin ku habboon oo gaar ah oo lagu ilaalinayo aasaasiga xuquuqda iyo danaha maadada xogta"*. (Qodobka 9 ee Xeerka Ilaalinta Xogta Guud GDPR).

Marka cilmi baarista ay ku lug leedahay xukun dambiyeed, sababta sharciga ah waxaa lagu taxay Jadwalka 1aad ee Xogta Xeerka Ilaalinta 2018 kaas oo u baahan inay jirto ilaalin gaar.

Halka aan u baahanahay inaan ku tiirsanaano sabab sharci oo kale, sida ogolaanshaha, tan waxaa lagu qori doonaa Warqada Macluumaadka Ka qeybgalaha ee lagu siiyay. Tijaabooyinka caafimaad ama daraasadaha caafimaadka, tusaale ahaan, waxaan u isticmaali karnaa sababaha soo socda:

"Ka baaraandegistu waxay lagama maarmaan u tahay ujeedooyinka daaweynta kahortagga ama shaqada, si loo qiimeeyo awoodda shaqo ee shaqaalaha, ogaanshaha caafimaadka, bixinta daryeelka caafimaadka ama daryeelka bulshada ama daaweynta ama maareynta caafimaadka ama nidaamyada daryeelka bulshada iyo adeegyada iyadoo lagu saleynayo Ururka Shaqaalaha ama Sharciga Dowladaha xubinta ka ah ama sida waafaqsan qandaraaska xirfadle caafimaad kuna xiran shuruudaha iyo ilaalinta".

Waxaan sidoo kale u isticmaali karnaa macluumaadkaaga shakhsiyeed ujeedooyin cilmi baaris dheeraad ah, sida falanqeyn kale ama mashaariic mustaqbalka ku saabsan isla mowduucyada cilmi baarista. Tan waxaa loo yaqaan adeegsi ama ujeedo labaad.

Haddii aan dooneyno inaan tan sameyno waxaa lagugu sharixi doonaa Warqada Macluumaadka Ka-qaybgalaha waxaan hubin doonaa in macluumaadkaaga aan loo adeegsan siyaabo saameyn toos ah kugu yeelan kara adiga (sida waxyeelo ama dhibaato) ama u horseedi doonta go'aanno lagaa samaynayo adiga.

Wadaagista macluumaadkaaga

Macluumaadkaaga shakhsi ahaaneed markasta waxaa loo ilaalin doonaa si qarsoodi ah ayadoo cilmi-baarayaashana codsanayo inay si qarsoodi ah u aqoonsadaan (magac la'aan), magacyo qarsoodi ah (ka saar wixii macluumaad ah ee lagugu aqoonsan karo sida magacaaga oo ku beddel lambar gaar ah ama fure) ama tirtir sida ugu dhakhsaha badan. Si kastaba ha noqotee, xaaladaha qaarkood suurtagal maahan in la aqoonsanin macluumaadkaaga maadaama ay lagama maarmaan tahay si loo gaaro ujeedooyinka cilmibaarista. Haddii ay arintu sidan tahay, waxaa lagugu wargalin doonaa xaashida Macluumaadka Ka qeybgalaha.

Macluumaadkaaga shakhsi ahaaneed iyo waliba wixii macluumaad ah ee la aqoonsaday waxaa kaliya lala wadaagi doonaa xubnaha kooxda cilmi baarista si loo fuliyo mashruuca. Haddii ay u baahan yihiin inay la wadaagaan macluumaadkaaga qof kale oo ay ku jiraan cid kasta oo ka baxsan Aagga Dhaqaalaha Yurub (oo ay ku jiraan dhammaan waddamada Midowga Yurub iyo sidoo kale Norway, Iceland iyo Liechtenstein), waa lagu sheegi doonaa cidda ay yihiin iyo sababta ay xaaladdu sidaas u tahay ee kujira Warqada Macluumaadka Kaqeybgalaha.

Waxaan sidoo kale mararka qaarkood isticmaalnaa badeecooyin ama adeegyo ay bixiyaan dhinac saddexaad oo fuliya a hawsha anaga naga wakiil ah, sida Dropbox for Business, oo loo isticmaalo wadaagista xogta cilmi baarista. Dhinacyadan saddexaad waxaa loo yaqaannaa inay yihiin kuwa soo saara xogta markii aan u adeegsano waxaa naga dhaxeeyo heshiisyo si loo hubiyo in macluumaadkaaga la ilaaliyo. Tan macnaheedu maahan inay marwalba helaan macluumaadkaaga laakiin haddii ay sideen sameeyaan waxaa lagu qeexi doonaa Warqada Macluumaadka Kaqeybgalaha. Maadaama aan nahay Maamulaha Macluumaadka, waxaan had iyo jeer masuul ka nahay ilaalinta macluumaadkaaga inta cilmi baaristu socoto.

Waxaan kaliya hayn doonaa macluumaadkaaga shakhsiga ah illaa iyo inta lagama maarmaanka u ah dhameystirka ujeedooyinka cilmibaarista. Si kastaba ha noqotee, macluumaadka shaqsiyadeed qaarkood (oo ay ku jiraan diiwaanada la saxiixay ee ogolaanshaha) ayaa lagu hayn doonaa ugu yaraan waqtiga ugu yar sida ay u baahan yihiin maalgeliyayaasha dibadda ama siyaasadahayaga iyo nidaamyadeena. Waxaad ka akhrisan kartaa wax badan oo ku saabsan inta aan ku hayn doono macluumaadkan [jadwalkayaga haynta](#). Warqada Macluumaadka Kaqeybgalaha waxay sheegi doontaa inta macluumaadkaaga shaqsiyeed la xafidi doono iyo ujeedada laga leeyahay.

Qaar ka mid ah mashaariicda cilmi baarista, macluumaadkaaga la aqoonsaday ama magac been-abuurka ah ayaa lahayn doonaa ka dib marka mashruucu dhammaado, oo lagu meeleezo meel lagu keydiyo / keydka xogta ee internetka si loola wadaago cilmi-baarayaasha kale ama loo isticmaalo cilmi baaris mustaqbalka la qaban doono. Haddii cilmi-baarayaashu ay rabaan inay sidan

sameeyaan macluumaadkaaga waxaa laguugu sheegi doonaa Warqada Macluumaadka Ka-qaybgalaha.

Marka la isticmaaleyo keydadka cilmi-baarista, cilmi-baarayaasha waxaa badanaa looga baahan yahay inay soo rogaan xogtooda taageerta ama aasaasiga ah taasoo ah in lagu aqoonsan karo ama xasaasi yahay. Meelaha lagu keydiyo waxay leeyihiin kontaroolo farsamo oo si loo hubiyo in shaqsiyaadka loo ogolaaday oo keliya ay heli karaan macluumaadka.

Xuquuqdaada

Sharci ahaan waxaad xuquuq u leedahay la xiriirka macluumaadka shakhsiyeed ee aan kaa hayno. Kuwaas waxaa ka mid ah xuquuqda:

- ✓ Eeg macluumaadka / hel nuqul ka mid ah macluumaadka;
- ✓ Sax wixii macluumaad qaldan;
- ✓ Hel macluumaadka la tirtiray;
- ✓ Xaddid ama soo sheeg walaacyada ku saabsan socodsiinta macluumaadka; Dhaqaaji macluumaadkaaga (“La qaadan karo”).

Xuquuqdaani waxay khuseysaa oo keliya macluumaadkaaga ka hor inta aan la qarin mar haddii ay taasi dhacdo annagu mar dambe ma garan karno macluumaadkaaga gaarka ah. Mararka qaarkood xuquuqdaadu way xadidan tahay haddii ay ka hortageyso ama dib u dhigeysa cilmi baarista. Haddii tani dhacdo waa lagu wargalin doonaa waxaadna xaq u leedahay inaad uga dacwooto arrintaan Wakiilka Warfaafinta.

Haddii aad qabtid su'aalo ku saabsan sida macluumaadkaaga shakhsiyeed loo adeegsado, ama aad rabto inaad isticmaasho mid ka mid ah xuquuqdaada, fadlan la tasho [boggaga internetka ee ilaalinta xogta Jaamacadda](#). Haddii aad u baahan tahay caawimaad dheeraad ah, fadlan la xiriir Sarkaalka Ilaalinta Macluumaadka Jaamacadda, Alex Daybank (dataprotection@manchester.ac.uk) ama u qor:

Sarkaalka Ilaalinta
Macluumaadka (The
Data Protection
Officer)

Xafiiska Maamulka Warfaafinta, Christie
Building University of Manchester,
Oxford Road Manchester M13 9PL

Haddii aadan ku qanacsaneyn sida loo maareeyo macluumaadkaaga, ama jawaabta aad naga heshay, waxaad xaq u leedahay inaad dacwad u gudbiso Xafiiska Wakiilka Warfaafinta ee Wycliffe House, Lane Water, Wilmslow, SK9 5AF (<https://ico.org.uk/>).